

VIII

ПРИТЧА ПРО ПРАВДИВУ ВАРТІСТЬ

Асока, цар премудрий, милосердний,
До ради царської звик був просити
Пустинників, аскетів, богомільців
І пильно слухав, що вони казали.

Та се не всмак було його міністрам,
Дорадникам, вельможам, генералам
Сидіти поруч старців у лахмітті,
І стали нарікати на царя.

Одного дня поклав він перед ними
Дві скриньки. Перша, щирозолота,
Ясніла від каміння дорогого;
Друга ж була звичайна, дерев'яна,
А шпуги позаливані смолою.

І мовив цар: «Мої міністри любі,
Котра з отсих скриньок вартніша буде?»

І одногосно сказали всі:
«Авжеж вартніша ся золота!
Як можна, царю, навіть прирівняти
До тої позасмоляної скриньки!»

То цар велів скриньки повідчиняти.
І глянь: у золотій лежало стерво,
Гидке, вонюче, так що мимоволі
Усякий аж ухопився за ніс.

А в смоляній лежали гарні перли,
І пахощі, і дороге каміння

Безмірної ціни. І дивувались
Міністри, генерали та вельможі.

А цар сказав до них: «Ну, що ж тепер?
Чи справді скринька золота вартніша?»

І, строго глянувши на них, сказав:
«Ся скринька золота — се ви, панове!
Назверх коштовна, гарна та блискуча,
Внутрі ж у вас незгоди, гниль і зрада.

А ся засмолена — се ті аскети,
Ті жебраки, старці та богомільці,
Що зверхньої краси давно зреклися,
Зате з душі своєї гнів, і зависть,
І пристрасть випололи, наче хопту,
А досвідом і розмислом глибоким
Свій ум, неначе сонце, прояснили».

Та ось вам, золоті скриньки, наука —
Не надто гордувати смоляними,
Поки не бачили тих пахощів,
Перел, клейнотів, що є в них укриті.